

18.11.2020

Lausunto uusista kotihoidon myöntämisen perusteista

Vanhusneuvostolta on pyydetty lausunto uudistetuista kotihoidon myöntämisen perusteista.

Espoon Täyttä elämää ikääntyneenä -suunnitelman mukaan palvelujen kehittämisen keskeisenä linjauksena on kotona asumisen ensisijaisuus ja avohoitopainotteisuus. Tavoitteeksi suunnitelmassa asetettiin, että vuonna 2021 9 % 75 vuotta täyttäneistä on säännöllisen kotihoidon piirissä, 7 % tehostetussa palveluasumisessa ja 0 % vanhainkodeissa tai pitkäaikaisessa laitoshoidossa. Säännöllisen kotihoidon osuus 75 vuotta täyttäneiden palvelurakenteesta on kuitenkin ollut laskeva ollen vuoden 2018 lopussa 7,4 %. Vanhusneuvosto on edellisessäkin lausunnossaan kiinnittänyt huomiota siihen, ovatko palvelujen myöntämisen perusteet tai niiden soveltaminen liian tiukkoja vai löytyykö muihin kuusikkokuntiin verrattuna vähäisempään käyttöön jokin muu syy. Uusien perusteiden loppuun onkin lisätty uusi merkittävä kohta "perussäännöistä poikkeaminen kotihoidon palvelujen myöntämisessä".

Vanhusneuvosto pitää olennaisena turvallista asumista kotona ja tärkeänä, että laatusuosituksessa korostetaan iäkkään henkilön osallisuutta palvelun suunnittelussa, toteutuksessa ja arvioinnissa. "Hänen näkemyksensä, mielipiteensä ja toiveensa tulee olla kirjattuna hoito- ja palvelusuunnitelmaan". Rai -arviointi tehdään aina yhdessä iäkkään henkilön ja tarvittaessa hänen läheistensä kanssa. Myönnettyistä sosiaalihuollon palveluista tehdään valituskelpoinen päätös.

Vanhusneuvosto toteaa, että läks henkilö on kuitenkin Rai-kriteerien edellyttämien tavoin hyvin huonokuntoinen, usein muistisairas, siinä vaiheessa, kun hän tarvitsee kotihoidon palveluita. Perusteissa todetaan, että ennen päätöksen tekemistä selvitetään omaisen ja muiden läheisten mahdollisuus osallistua asiakkaan auttamiseen sekä taloudelliset mahdollisuudet hankkia palvelut yksityisesti. Mahdollisuus ei aina takaa osallistumista, samoin kuin taloudellinen mahdollisuus ei takaa kykyä hankkia palveluja yksityisesti.

Espoossa julkisten palvelujen käyttöä ilmeisesti vähentääkin rajaavana ehtona oleva kyky käyttää muita avoterveydenhuollon palveluja ja/tai yksityisten palveluntuottajien palveluita.

Nykyaikaa on kotihoidon käyntien korvaaminen digitaalisten palveluiden avulla esim. videoyhteyden välityksellä ja/tai

18.11.2020

lääkeautomaatilla edellyttäen, että henkilö itse haluaa ja on kykenevä näin toimimaan.

Turvaranneketta tai vastaavia laitteita käytettäessä on varmistauduttava siitä, että laitteen mahdollisten puutteiden vuoksi ei jää mahdollisuutta asiakkaan heitteelle jäämiseen.

Tilapäinen kotihoito (kotikuntoutus, tilapäinen kotipalvelu- ja kotisairaanhoido) on kannatettava lisäys. Kotiutuva ei jaksa organisoida palveluja, joten tiivis yhteistyö Espoon sairaalan, Seniorineuvonta ja palveluohjaus Nestorin sekä alueellisen kotihoidon kesken on tärkeää.

Vanhusneuvoston jäsenet ovat saaneet palautetta heikkokuntoisen henkilön kotiuttamisesta tyhjään kotiin.

Kotikuntoutus (Kuntouttava arviointijakso 1-4 vk, kotiutuspalvelu 3-5 vrk) tavoitteena on juuri mahdollistaa joustava ja turvallinen siirtyminen kotiin sekä edistää asiakkaan toimintakykyä ja kotona selviytymistä tarjoamalla arjen toimintakykyä tukevia palveluita kotiin.

Säännöllisen kotihoidon palvelukuvaus liitteessä 6 on yksityiskohtainen ja tarkka. Toivottavaa on, että aikaa jää ikääntyneen henkilön kohtaamiseen yksilönä.

Perussäännöistä poikkeaminen kotihoidon palvelujen myöntämisessä: Perusteiden lopussa oleva lista on erityisen tervetullut ja ottaa kantaa käytännössä esiin tulleisiin tilanteisiin, joissa perussäännöistä on kohtuusyistä poikettava.

- Asiakkaan taloudelliset edellytykset hankkia yksityisiä palveluja ovat heikentyneet tai asiakas on toimeentulotuen piirissä ja yksityisesti hankittava palvelu tulee kaupungin järjestämään säännöllisen kotihoidon palvelua kalliimmaksi
- Asiakkaalla on muistihäiriö, päihdeongelma tai mielenterveysongelma ja asiakkaan kokonaistilanne on sellainen, että hoidon toteutuminen vaarantuu ilman, että asiakas on kaupungin asiakasohjauksen seurannassa ja kaupungin järjestämän kotihoidon piirissä
- Asiakkaan pääasiallisesta hoidosta vastaa omaishoitaja ja kotihoitoa tarvitaan omaishoidon tukemiseksi
- Asiakkaat, joilta puuttuu kokonaan tai huomattavassa määrin sosiaalinen tukiverkosto ja yhteisöllinen osallistuminen

18.11.2020

- Asiakkaat, joiden hoito vaatii erityistä ammattitaitoa ja/tai palveluverkoston hallintaa, kuten näkövammaiset asiakkaat tai saattohoitoasiakkaat
- Sairaanhoidollinen syy eikä pääse terveysasemalle.

Vanhusneuvosto pitää kotihoidon tuen perusteiden uudistamista esitetyllä tavalla hyvänä.

ESPOON VANHUSNEUVOSTO

Olli Männikkö
puheenjohtaja

Marja-Liisa Lahtinen
varapuheenjohtaja

Kerttu Perttilä
jäsen

Katri Rannisto
jäsen